

XLVII MIĘDZYSZKOLNY TURNIEJ FIZYCZNY
dla uczniów szkół ponadpodstawowych
w roku szkolnym 2004/05

WZORCOWE ROZWIĄZANIE ZADANIA NR 2

Warunki równowagi kulki przed przecięciem nici 1 są następujące:

$$T_1 \cos \alpha = T_2 \sin \beta , \quad (1)$$

$$T_1 \sin \alpha + T_2 \cos \beta = Q , \quad (2)$$

gdzie T_1 i T_2 są siłami napięcia nici 1 i 2, a Q ciężarem kulki. Z tych warunków (1)-(2) otrzymujemy, że

$$T_2 = \frac{Q}{\sin \beta \operatorname{tg} \alpha + \cos \beta} . \quad (3)$$

Z kolei siła napięcia nici w punkcie B wynosi

$$T_3 = Q \cos \beta . \quad (4)$$

Ze wzorów (4) i (3) otrzymujemy stosunek sił napięcia nici w położeniach 3 i 2 jako

$$\frac{T_3}{T_2} = \cos^2 \beta (1 + \operatorname{tg} \beta \operatorname{tg} \alpha) . \quad (5)$$

Oczywiście, przy położeniu pionowym nici 1 ($\alpha = 0$), ze wzoru (5) otrzymujemy, że

$$\frac{T_3}{T_2} = \cos^2 \beta . \quad (6)$$

Kulka będzie utrzymywana w równowadze dokładnie w punkcie A pod warunkiem, że nitka 1 będzie tworzyła taki sam kąt z pionem jak nitka 2, tzn. gdy $\alpha = 90^\circ - \beta$. Wówczas $\operatorname{tg} \alpha = \operatorname{tg} (90^\circ - \beta) = \cot \beta$ co po podstawieniu do (5) daje

$$\frac{T_3}{T_2} = 2 \cos^2 \beta , \quad (7)$$

co mówi o tym, że w położeniu A na każdą nić przypada połowa siły napięcia z położenia B.

Proponowana punktacja:

1. Poprawne sformułowanie warunków (1)-(2) oraz wyliczenie napięcia nici T_2 - max. 3 pkt.
2. Obliczenie stosunku napięć nici (5) - max. 3 pkt.
3. Podanie stosunku napięć nici (6) dla $\alpha = 0$ - 1 pkt.
4. Dyskusja maksymalnej wartości kąta β oraz obliczenie stosunku napięć (7) - max. 3 pkt.